

Elutazott a román ifjúsági delegáció

Csongrád megyei tartózkodásuk szerdai, utolsó napján a megyei pártbizottságra látogatott a román ifjúkommunisták küldöttsége. **Ioan Rotarescut**, a Román Kommunista Ifjúsági Szövetség Temes megyei bizottságának első titkárát, **Tudor Pecant**, az UTC Temes megyei bizottságának tagját és **Amélia Iovanescut**, a lugosi textilgyár UTC-bizottságának titkárát fogadta **dr. Koncz János**, a megyei pártbizottság titkára. Ezt

követően Újszegeden, a KISZ Csongrád megyei Vezetőképző Központjának életével, az ott folyó politikai oktatással ismerkedtek megyénk vendégei, majd zárómegbeszélésre került sor, amelyen a két megyei ifjúsági szövetség vezetői áttekintették a további kapcsolatok kiépítésének lehetőségeit.

A tárgyalásokat szegedi városnézés követte, majd a román vendégek az esti órákban elutaztak megyénk-ből.

Tapasztalatok összegezése

Szerdán, a Vasas székében megbeszélést tartottak a Kohó- és Gépipari Minisztérium, valamint a vasasszak-szervezet vezetői, Soltész István miniszter és Herczeg Károly főtitkár vezetésével. Áttekintették az idei népgazdasági tervben meghatározott feladatok várható teljesítését a jövő évi ágazati feladatokat, értékelték a kijelölt vállalatok VI. ötéves tervkonceptióinak tapasztalatait. (MTI)

Jelenetek egy ásatásról

Első: rézpénz a zsebken-dőben.

A nyári melegben a mély árokból fölkiált a svájcisapkás ember: pénz van a lapáton. A farmernadrágos fiatalasszony szemügyre veszi az aprócka rézdarabot, s fejével int: oké, ebből biztos lesz valami. Óvatosan becsomagolja papírsebkendőbe, s elviszi a többi talált tárgy közé. A svájcisapkás ember ás tovább.

Második: a spakni meg a gerenda

Szintén a nyári melegben, a kiadás zápor után, nyakig sáros emberek lapátolják a földet. Amikor az idegen érdeklődik munkájukról, csak azt mondják, ezzel a keresettel egészítik ki az otthonit, s a gödörben kincset találnak nap mint nap. Ugyanakkor a másik farmernadrágos fiatalasszony bemutatja, mi a különbség a spakni meg a kőműveskannál között. A régész kezében értékmentővé válik a szögletes fémdarab. Ezzel különbözteti meg az ügyes kéz a falat a légtérrel, a lyukat az omladéktól. Ugyanis ahol régen gerenda állott, oda most könnyebben szalad a kislapát, s minden zeg-zugot el tud választani, aki ért hozzá.

Harmadik: zserbó és a régész

Megkérlik a tébláboló idegent, ha nem esik nehezére, lépjen le a tűzhelyről. Nem azért, mintha félt lenne, hogy megsüti a platni a talpát, hiszen évszázadokkal ezelőtől tüzeltek alá utólag, csak hát még nem térképezték föl. Nem is csodálkoznak a szemét meresztgető, nyakát behúzó emberen, mert csak a hozzáértő szem tudja megkülönböztetni a vöröses fekete homokplecsnik közül melyik a porhet oldala és alja.

A farmernadrágos fiatalasszonyok laza eleganciával ki is oktatják a megszeppent báméskodót, a múltbéli kemencék, katlanok, sparheltek világáról. Sőt, kifogásolják a zserbó kifejezést, mivel szerintük a színes földrétegek többet érdemelnek, mint holmi hozzá nem értő süteményről alkotott magánvéleménye. A történelem évszázadokat sürített, színezett össze az utókor régészeinek legnagyobb öröme. Mert, ha most nem mutatná magát a föld metszete, ugyan mit is rajzolnának a milliméterpapírra. És bizonyára el is felejték volna az idők utána, mi-ből is vert cölöpöt a honfoglaló magyar, s honnan

hozta a hozzávalót a kőlostartó építő, pusztában táborozó lovas nemzet. Meg, hogy mit dobált a kútba évszázadok alatt.

Igy aztán beszéd zajlik a történelmi korokról, melyik milyenre is színeződött a hosszú évek során. A hozzáértő régész pontosan tudja, mettől meddig vörös, barna, meg meggyás, csak a feledékeny idegen keveri össze utólag a színeket, s marad a zserbó kifejezésnél.

Negyedik: fantáziastop

Időközben érdeklődik főnél-fánál, hová is juthatnak az ópusztaszeri régészek, ha továbbra is „kaparnak” világnak? Mert utólagos fejmosás terhe mellett kénytelen elvállalni, hogy teljesen összekuszálta gondolatait a spakni meg a ceruza, az ásatás nélkülözhetetlen keléke. Kavargatja is a fejében, micsoda unalmas munka lehet egész nap csak tapogatni a földet, hol puhát, hol keményet. Mindaddig, míg egyszer véletlenül nem keveredik a vonaton utazó régészek közé. Akik aztán különbséget tesznek asztali meg mezői régész között, sőt felszínre kerülnek olyan megállapítások is, hogy a marxizmus és az avar kori kengyelcsat komoly összefüggésbe hozható, csak diákori szakdolgozat kérdése az egész.

A régészek külön világban élnek. Ezért a magunkfajta kénytelen szaktanácsért zarándokolni a szegedi Móra Ferenc Múzeumba. Ott kiderül, hogy az ópusztaszeri nemzeti emlékparkban tíz éve tervszerűen foly-

nak a föltáró munkák, és az is, hogy a rideg régész tartás fogalom, a téli ásatások gémberedett diákmunkásai szájából szaladt ki először. És hogy a fantáziának határt szabnak a tények. Bármennyire is elkalandozik az idegen gondolata, a régész tudja, mi miért van, s mi-ből mi következethető. Minden mérhető.

A farmernadrágos ásatásvezető szerint eddig több mint 500 négyzetméter monostort bontottak ki a földből. Segítettek a külföldiek, lengyel, nyugatnémet, amerikai dtákok dolgoztak itt a nyáron. Érdekes feltételezés, hogy a XI. századból származó kemence téglái közé a Duna-kanyarból vagy Erdélyből hoztak kavicsot az akkori építők. Való viszont, hogy az idén már nem ásnak tovább, bevonulnak a kolostorkeresők. Csak néhányan maradnak kint, lerajzolni azt, amit találtak.

Ötödik: összevont rendezés

A régészekbe botló idegen szalonképessé teszi az írást, amelyben Vályi Katalin ásatásvezető, farmernadrágos fiatalasszony; Koós Judit régész, szintén; Horváth Ferenc, a Móra Ferenc Múzeumban veszi föl a telefont; Kecskeméti Antal, Kovács Sándor és Papp Antal pedig a gödörből lapátolja a homokot. A kúpeban utazó régészek neve ismeretlen.

S mindezt a múzeumi hónap regész hete alkalmából papírra vetette:

Majoros Tibor

Népfrentaktivisták a közéletben

Kertbarátkörök — A népfrent megyei elnökségének ülése Szentesen

Lassan már hagyománnyá válik, hogy a megyei népfrentelnökség időnként kihelyezett üléseket tart a megye valamelyik helységében. Ezúttal Szentesen, az **Árpád Termelőszövetkezet** irodaházában tartotta meg tanácskozását tegnap délelőtt. Az eseményen jelen volt **Labádi Sándor**, a szentesi városi pártbizottság első titkára és **Csorba György**, a szentesi tanács elnöke is.

Nagy István elnöki megnyitóját követően először **Kiss Imre**, a szentesi városi népfrentbizottság titkára beszámolt be a helyi népfrenttevékenységről, az eredményekről, gondokról és a jövő terveiről.

A beszámolót követő vitában egyértelműen meg-

fogalmazódott: a szentesi népfrentaktivisták tevékenysége eredményes. Nem csupán jelen vannak a város politikai életében, hanem munkájukkal, javaslataikkal, véleményükkel formálják is azt, hozzájárulnak a közéleti pezsgéshez, a várost gazdagító társadalmimunka-akciók sikeréhez. **Molnár Sándor** megyei népfrentbizottsági titkár javaslatára a terület elismeréssel nyugtázta a szentesi népfrentosok tevékenységét.

Ezután **dr. Tóth Mihály**, a megyei tanács főkezsze adott tájékoztatást a Csongrád megyei kertbarát- és kistenyésztő-mozgalom helyzetéről. A kisárutermeles produkálta termékmennyiségnek az ellátás és a vá-

laszték javításában betöltött szerepe indokolja a kertbarátkörök iránti figyelmet, az ott végzett munka elismerését, értékelését.

Megyei elnöki feladatokat jelenleg 21 kertbarátkör működtet. Igen eredményesen dolgozik közülük a szentesi, a kisteleki, a zombói, a szegediek közül a Bartók Béla téri, valamint a városi kertbarátok (ez utóbbi kertbarát jellegű szakcsoport). Legutóbb az OMEK-en ezüstérmert nyertek a kisteleki, a szentesiek pedig megkapták a SZÖVOSZ különdíját. A mozgalom beüli tanácsadók, tapasztalatcserek, tanulmányutak, téli tanfolyamok segítik az eredményes munkát, melyért szintén köszönetet mondott a megyei népfrentelnökség.

A szovjet kultúra ünnepnapjai

Eizenstein Patyomkin páncélosa volt az első film, amely áttörte a Horthy-korszak kulturális korlátozásait, s hírt hozott egy szünet, új kultúra világ-raszóló eredményeiről. Később a Csendes Don magyar fordítása talált utat a korabeli könyvkiadás szűk, profit-korlátai között is az olvasókhoz. Ez a két nagy mű, és elsőtörtén még néhány híradás, jelezhetette csak a magyar közvélemény számára, hogy 1917 októberében nemcsak új hatalom, hanem új kultúra is született. Olyan kultúra, amely egyszerre képes a maga műfajaiban a legkorszerűbb, legújabb formanyelvet használni, mégis minden korábbinál nagyobb tömeghez szól.

Harmadik esztendeje immár, hogy nem határokon átcsempesztett gyanús áru a szovjet kultúra egy-egy műalkotása hazánkban, hanem mindennapos vendég, harcostárs, amely az emberek szívéért, eszéért, szórakozásáért együtt küzd a magyar művellettel, s persze a világkultúra minden jeles alkotásával. Ilyenkor, november elején mégis ünneplő külsőségek között találkozhatunk a szovjet kultúra legfrissebb alkotásaival és néhány jeles műveléssel. Az indok elég ké-

zenfekvő: a szovjet hatalom születésnapján, november 7-e környékén, alkalom nyílik a világ első proletárállamának és művészetének köszöntésére.

A választék — amit erről a tegnapi sajtótájékoztatón beszámoltak — idén különösen gazdag. S ráadásul szinte az egészről izelítőt ad a televízióézők milliós táborának a mai, csütörtök esti közvetítés, amely élő adásban számol be a szovjet kultúra napjainak megnyitó ünnepségéről. Nyeszterenko, a nagyszerű énekes, Rajkin a kiváló komikus, a Moszkvai Filharmónia zenekara és az ukrán Virckij Táncegyüttes és még jó néhány művész ad izelítőt azokból az ünneplő programokból, amelyekkel a következő napokban az ország közvéleménye megismerkedhet.

A tévéközvetítés persze sok mindenről nem tud még izelítőt sem nyújtani. A kiállításokról például, a filmekről — köztük az „Első hírhöz” — Eizenstein több mint negyven éves amerikai dobozbazártsága után rekonstruált Viva Mexikó!-járól — drámabemutatókról, s még zenekar, hangszeres szolista is jóval több lép fel ezekben a napokban, mint ahányan az

Erkel Színház ünnepi műsorának időkorlátai között megszólalhatnak.

Egyben azonban bizonyos lehet minden tévéző, s az ünnepi műsorok minden későbbi hallgatója, nézője: a szovjet kultúra legjobb alkotásaira ma is ugyanaz jellemző, mint az első fellegálisan hozzánk is elkerült hírhözóra. Ez a kultúra — amely azóta halhatatlanul sokat gazdagodott a nemzetiségek sajátos hagyományú új művészetével — változatlanul arra törekszik, hogy egyszerre újítsa meg az egyes műfajok formanyelvét, fejesse ki a valóság változásait, s képes legyen mindig a lehető legszélesebb közönséghez szólni. Ez a szovjet kultúra a biznyság, hogy a viták gyakran mesterkélték, amelyek élesen szembeállítják a művészi igényességet és a legszélesebb tömegek szórakoztatását.

Mert a szovjet kultúra ünnepnapjai kétségtelenül hírt hoznak továbbra is a szovjet művészek és szovjet valóság hétköznapijairól, de a mi mai művészi élményeinket — ne szégyelljük a szót: — mai szórakozásunkat is szolgálják.

Ünnepeljük hát a szovjet kultúrát — jó szórakozással.

B. L.

Szibériáda

Kétféles, színes, szovjet film. Írta: Valentyin Jeszov és Andrej Mihalkov-Koncsalovszkij. Kép: Levan Paatasvili. Zene: Eduard Artyemjev. Rendezte: Andrej Mihalkov-Koncsalovszkij. Főbb szereplők: V. Szamojlov, V. Szolomin, J. Leonov-Gladisev, Sz. Sakurov, J. Perov, I. Ohlupin, N. Andrejesenko, J. Korenyeva, M. Kononov, P. Kadocsnyikov.

Rendkívüli vállalkozás Andrej Mihalkov-Koncsalovszkij filmje, rendkívüli a választott téma és az epizodikus kivételézés roppant méretezésével. Majd négyóránál, s ha engedni magára zúdulni a néző, hatása alól nehezen szabadul. A szó közvetlen értelmében vett cselekménye is jelképi magaslatra emelhető valóság-krónika, mely a dolgok, történések realiztikus esemény-

vonalán, az Usztyuzsanyin család nemzedékén át épít föl távolkeleti legendát arról a Szibériáról, melynek jelene hitelesíteni képes a legendát; nem mese volt, valóság, történelem. Egy ország, helyesebben országgrész héroszi küzdelmének állít emlékművet, attól a körülmenyes körvonalazható pillanattól, hogy a nyomasztó szegénységéből megpróbáltatások, emberli tragédiák láncolatain keresztül jutott el, akarva-akaratlan, a föl-emelkedésig, annak századunkra oly jellemző stációjának, végeredményben az ipari prosperitásnak, fölvalalásáig.

Szibéria az elmaradott cári Oroszországban is az elmaradottság eleven szimbólumaként él, ma sem él másként a köztudatban. A századelőig nyúl vissza Mihalkov-Koncsalovszkij, hogy a roppant nyomorból kikecmergő falusi közösség példájával a haladás diadalának szükségességét zengje. Nyers ösztönélet, drasztikum, fojtó bezárt-ság, kilátástalanság szegélyezi az Usztyuzsanyinok útját, a reménytelenül kietlen tajga erdőrengetegekben, mocsaraiban megrekedt életvitel ismert rekvizitumai: ez a sors száll apáról fiúra, kényszerű örökségként. A ama nem is oly törpe szeg-naturalisztikus képek nyomasztó egyhangúságát azonban Levan Paatasvili kamerája olyan lírai emelkedők-

höz vezetni föl, ahonnan szemlélve elvesztik konturjaikat a próre vetkőztetett, vak szenvedélyek, csak a küzdés maga válik érzékelhetővé, minek általa az nem, az emberi természet megváltoztathatatlanságában rejtezkedő tartalom kap, a megszépül. A huszadik századi Szibéria eposzt — vagy amikent kritikusai írták, sagáját — állandó, visszatérő tartalmi és képi elemekből szövi a rendező. Ilyenek a kivágott fatuskókból győzelmesen előrenyomuló útgörgeteg, fölcsörtorolatában az Ördög sörényének mítoszával; az egyes szemelvények kadenciájaképpen fölvilantott kortörténeli dokumentum-inzertek; a nemzedékeket túlélt Örkök apó nepmesei figurája; a kitzasztottak csónakba cipelelése, egyszerre jelképes és valóságos elúsztatása; a természetellenesség és a fasiszta betolakodókkal vívott élethalálharcok szürkébe mártott képsorai, a színesben fotózott előzmények ölen stb. Ahogyan előremegy a film, úgy teiepszik valóságra az individuális, sorsokat, problémákat magába olvasztó nemzet- és kortörténelem: egy kivételes kvalitású művész látomása a világnak, a világnak.

N. I.

Mérnökszervezetek megbeszélése

Szerdán megkezdte ülését Budapest, a Technika Házában a Mérnökszervezetek Világosövetségének információs bizottsága, amelynek titkársági teendőit az MTESZ látja el. A négynapos ülésen a 22 ország 27 szakemberét — köztük az UNESCO, az UNIDO és az ENSZ szellemi tulajdon világszerveze-

tének képviselőit — tömörítő bizottság megtárgyalja a nemzetközi kapcsolatok fejlesztésének lehetőségét. Előkészíti „A mérnöki és műszaki információellátás mechanizmusa” elnevezésű nemzetközi konferenciát, amelyet Budapesten rendeznek meg november 3. és 5. között.